

Joonas Ikonen käräjillä Hattupää eli Hattuvaara, Mekrijärvi, Timovaara ja Lokanlahti

1. Joonas Ikonen velka Martti Kärkkäiselle syyskäräjillä 1730

Tokrajärveläinen Martti Kärkkäinen oli antanut Joonas Ikoselle velaksi käteistä rahaa 9 taalaria 12 äyriä, yhden tynnyrillisen suolakalaa a' 9 taalaria 12 äyriä, vielä käteistä rahaa 6 taalaria 18 äyriä, kolme leiviskää suolaa a' kolme taalaria leiviskä eli yhteensä 9 taalaria, tupakkaa 30 äyriä, lisäksi tupakointia varten käteistä rahaa yhden taalarin 22 äyriä, kaksi tynnyriä neljä kappaa viljaa a' 8 taalaria tynnyri eli 17 taalaria. Edellä mainitut tekivät yhteensä 53 taalaria 30 äyriä kuparissa.

Ikonen oli maksanut Kärkkäiselle velkaansa päivätyöllä 12 päivää hevosen kanssa a' 18 äyriä päivältä eli 6 taalaria 34 äyriä. Hevonen 46 taalaria 28 äyriä, riimut rautaisella riimunvarrella yksi taalari 16 äyriä, luokki 6 äyriä, yksi länkipari nahkaremmeillä yksi taalari 28 äyriä, yksi työreki 24 äyriä, köysiohjakset 6 äyriä, suitset raudalla 24 äyriä eli yhteensä 58 taalaria 28 äyriä kuparissa Erotukseksi jäi samassa rahassa neljä taalaria 30 äyriä, jonka Kärkkäinen oli velvollinen maksamaan Ikoselle sekä lisäksi oikeudenkäyntikuluja yhden taalarin hopearahassa.

Mitä tulee Ikonen väitteeseen, että Kärkkäinen olisi ottanut omavaltaisesti aiemmin mainitun hevosen, niin huomattiin että Ikonen oli itse tullut Kärkkäisen luokse maksamaan velkansa. Olli Honkanen, Heikki Sidensnöre ja Mikko Pennanen todistivat valalla olleensa tapahtuman aikaan Ikonen luona eikä Kärkkäinen ollut ottanut omavaltaisesti kyseistä hevosta. Kärkkäinen todettiin vapaaksi tästä syytöksestä.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan syyskäräjät 1.10.1730, sivut 372- 373.

2. Joonas Ikonen poissaolo verollepanotilaisuudesta talvikäräjillä 1734

Nimismies, hyväymmärryksinen Gotfried Wermuth esitti oikeudelle luottamusta nauttivan kruununvouti Gustaf Andersinilta 24. päivä tammikuuta 1734 saamansa kirjelmän, jossa ilmoitetaan kuinka korkean jalosyntyinen Herra Paroni ja Maaherra on määrännyt hänet haastamaan oikeuteen ja vaatimaan laillista rangaistusta niille henkilöille, jotka olivat olleet poissa 20. päivä joulukuuta 1730 manttaalikomissaarin pitämästä verollepanotilaisuudesta.

Nimismies syytti verollepanotilaisuudesta poissa ollutta Mekrijärvellä asuvaa Joonas Ikosta. Mekrijärveläinen Mikko Pennanen todisti jäävittömänä valan velvoitteella, että vähän ennen verollepanotilaisuutta Joonas oli ollut korjaamassa satoa tilansa metsässä olevalla niityllä. Siellä Joonas Ikonen oli satuttanut oikean lonkkansa siten että hän ei kyennyt liikkumaan. Niinpä Joonas lähetti poikansa Juho Ikonen verollepanotilaisuuteen. Tämän myös lautamies Ossipa Sissonen todisti.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan talvikäräjät 6.3.1734, sivut 69-70.

3. Joonas Ikonen todistajana niittyriidassa talvikäräjillä 1734

Mekrijärveläinen Mikko Pennanen väitti Ilomantsin pitäjän varsinaisilla kesä- ja syyskäräjillä 3. päivänä lokakuuta vuonna 1733, että tuolloin poissa ollut lautamies Ossipa Sissofin isä Sisso Ivanof oli Niilo Kokkosen ja Joonas Ikonen läsnä ollessa sanonut, että Mikolle kuuluisi osa Kollion niitystä.

Sisso Ivanof selitti nyt valallisesti tarjoustaan siten, että hän ei ollut aiemmassa kuulemisessa puhunut valan velvoitteella ja että tämä niitty oli aina kuulunut Ossipan tilalle. Tätä lausuntoa vastaan Niilolla ja Joonaksella ei ollut huomauttamista.

Ossipa toi tämän jutun oikeuteen siinä tarkoituksessa, että mainittu niitty pidetään hänelle kuuluvana. Ossipan tulee jättää Kollisin niittyä koskeva anomuksensa Korkean Jalosyntyiselle Herra Paronille ja Maaherralle ja odottaa alamaisesti hänen päätöstään.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan talvikäräjät 6.3.1734, sivut 87-88.

4. Joonas Ikonen velallisena syyskäräjillä 1740

Mekrijärveläinen Joonas Ikonen tunnusti olevansa velkaa Huhuksessa asuvalle Martti Kärkkäiselle yhden tynnyrin 6 kappaa ruista, jonka Joonas oli saanut neljä vuotta sitten Martilta lainaksi. Joonas Ikonen tuomittiin Kauppakaaren 9 luvun mukaan maksamaan Martille yhden tynnyrin 6 kappaa ruista sekä oikeuskuluja yhden taalarin 16 äyriä hopeassa.

Joonas oli luvannut maksaa Martille korkoa edellä mainitulle viljalle työllään. Tästä he olivat kuitenkin erimielisiä, sillä Joonas väitti että hänen nyt poissaoleva poikansa Juho oli työskennellyt Martin luona useamman kuin Martin ilmoittamat 13 päivää. Tämä asia jätettiin heidän keskenään selvitettäväksi.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan syyskäräjät 17.9.1740, sivut 122-123.

5. Joonas Ikonen kaupпамiehenä syyskäräjillä 1751

Lautamiehet Konrad ja Horefei Sissoff Mekrijärveltä haastoivat samassa kylässä asuvan tilallisen Hurgi Wasilioffiin siitä, että hän oli haaskannut Kuikanlammin takamaalla sijaitsevan 10 kapan kylvön suuruisen pykälikkömetsän.

Vastaaja väitti, että hän oli lunastanut nyt riidanalaisen osan loismies Joonas Ikoselta. Kantajien mukaan vastaaja oli saanut mainitulta Ikoselta kahden kapan kylvön suuruisen Koskenkorvanimisen paikan, mutta vastaajan mukaan se oli vapaamaa eli niin kutsuttu pehoma.

Kantajat halusivat, että kruununnimismies Johan Hultin ja lautamies Antti Kastinen suorittavat katselmuksen valituksenalaisesta haaskauksesta ja hankkivat tiedon siitä minkä laatuinen kiistelty maapala oli. Katselmuksmiesten tulee esittää asiasta perinpohjainen kertomus seuraavilla käräjillä, jonka päätöstä asiassa tulee noudattaa

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan syyskäräjät 10.-12.9. ja 14.9.1751, sivut 339-340.

6. Joonas Ikonen todistajana niittyriidassa syyskäräjillä 1752

13.§.

Otettiin jatkokäsittelyyn hattuvaaralaisten tilallisten Michael Hoskoffin ja Ivan Maximoffin välinen Koivujoen niittyä koskeva riita, mikä asia ennen tätä oli osittain tutkittu ja pantu vireille Kunnianarvoisessa Maaherran Virastossa.

Ivan Maximoff toi nyt esiin todistajansa Sven Sidensnören Nesterinsaaresta, Joonas Ikonen Lokanlahdelta ja Lauri Laatikaisen Mekrijärveltä. Michael Hoskoffilla ei ollut mitään todistajien jääviyttä vastaan, joten he vanhoivat tavallisen valan ja heitä muistutettiin sen painoarvosta ja merkityksestä.

Sven Sidensnöre kertoi, että hän oli pikkuvihan aikoina asunut 8 vuotta sillä Maximoffin nyt katselmuksen kohteena olevalla tilalla. Tuolloin hän oli elänyt ja käyttänyt sovinnossa Michael Hoskoffin isän kanssa kiisteltyä niittyä siten, että he olivat vuorovuosin korjanneet satoa niityn puolikkailta. Näin oli tapahtunut vuodesta toiseen. Sidesnöre ei tiennyt millä tavalla niityt oli aiempien asukkaiden toimesta viljelty.

Liki 70 vuotta vanha Joonas Ikonen todisti, että hänen isänsä oli viljellyt Hoskoffin tilaa sekä uudisrakentanut ja raivannut Koivujoen niittyjä. Sittemmin Maximoffin tilaa asuttanut tilallinen oli alkanut raivata saman joen varrella olevaa niittyä. Sen jälkeen molemmat tilalliset olivat käyttäneet raivaamiaan niittyjä. Noin vuonna 1710 sieltä lähtenyt Ikonen ei muistanut kuka oli enemmän tai kuka vähemmän samalta niityltä korjannut satoa.

80-vuotias Lauri Laatikainen kertoi, että hän oli ollut Sven Sidensnören edeltäjä Maximoffin tilalla ja asunut siellä 9 vuotta. Koko tämän ajan hän ja Michael Hoskoffin isä olivat sovussa ja yksimielisesti käyttäneet puoliksi Koivujoen niittyjä samalla tavalla kuin Sven Sidensnöre. Michael Sudaka oli hallinnut Koivujoen varrella ollutta erillistä niityn osaa. Luettiin ja hyväksyttiin.

Osapuolilla ei ollut enempää esitettävää lukuun ottamatta sitä, että Maximoff ehdotti tämän oikeudenkäynnin kustannuksista kuuluvaa korvausta, mikä ilmoitettiin asianosaisille

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan syyskäräjät 1752, sivut 684-687.

Lisätietoja

Teksti on osa laajemmasta kärjäpöytäkirjasta. Tästä osiosta ilmenee, että Joonas Ikonen oli asunut Hattupäässä eli Hattuvaarassa isänsä kanssa ja muuttanut sieltä pois noin vuonna 1710. Kärjäpöytäkirjassa ei ole mainittu Joonaksen isän nimeä.

7. Joonas Ikonen sai heinämaata syyskäräjillä 1752

52.§.

Läsnä olevat lokanlahtelaiset naapurit vakuuttivat yhteisymmärryksessä, että Mariasuon rimpi, josta voidaan vuosittain korjata noin 6 kesäkuormaa heinää, on vapaa eikä sitä ole jaettu millekään tietylle tilalle. Tähän saakka sadon ovat korjanneet ne, jotka ovat ensiksi tulleet paikalle.

Naapurit tyytyivät siihen, että mainittu suo jaetaan lokanlahtelaiselle kruununtillalliselle Joonas Ikoselle yksin käytettäväksi, koska hänellä ei aiemmin ollut mitään yksityistä heinämaata. Joonas Ikonen vaati nyt, että mainittu Mariasuon rimpi annetaan hänen talolleen. Kihlakunnanoikeus suostui tähän ja Joonasta kehoitettiin ilmoittamaan asiasta paikkakunnan kruununvoudille, jolla on oikeus jakaa uudestaan heinämaaksi kelpaava yhteismaan suo niille taloille, jotka ovat sellaisen tarpeessa.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan syyskäräjät 1752, sivut 748-749.

8. Joonas Ikonen vastaajana niittyriidassa syyskäräjillä 1752

60.§.

Kruununtilallinen Aatami Ikonen Timovaarasta valitti, että kruununtilallinen Joonas Ikonen Lokanlahdelta oli edellisenä kesänä korjannut sadon hänen niityltään, joka oli aiemmin ollut vapaa ja kuulunut yhteismaalle. Kruununvouti Gustaf Adolph Andersin oli vuonna 1744 määrännyt Aatamin tilalle mainitun niityn, josta saa 3-4 kesäkuormaa heinää.

Aatamilla ei ollut mitään erinäistä heinämaata, minkä naapurit ontronvaaralaiset Pekka Kettunen, Larivon Surkinen, Karppa Önkönen ja Rigo Surkinen sekä lokanlahtelainen Heikki Ikonen todistivat. Tästä johtuen Aatami Ikonen pyysi, että hän saa pitää kyseisen niityn. Tähän Joonas Ikonen totesi, että sanottu niitty oli muinoin kuulunut hänen tilaansa ja siirtynyt siltä pois sota-aikana, jolloin talo oli autiona. Tästä kantajalla ja mainituilla naapureilla ei ollut mitään tietoa.

Oikeus päätti syyskuun 17. päivänä tästä kruununmaata koskevasta niittyriidasta, että osapuolet Oikeudenkäymiskaaren X luvun 16. §:n mukaan odottavat kunnes läänin maaherra on tehnyt asiassa päätöksen. Siihen saakka kantaja Aatami Ikonella on käyttöoikeus niittyyn.

Joonas Ikonen tulee luovuttaa Aatami Ikoselle ne heinät, jotka hän on kuluvana vuonna korjannut. Kun päätös julistettiin niin Aatami Ikonen sanoi, että Joonas Ikonen saa pitää tämän vuoden heinät jos hän ei tulevaisuudessa loukkaa kantajaa.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan syyskäräjät 17.9.1752, sivut 756-758.

9. Joonas Ikonen poissaolo käräjiltä syyskäräjillä 1755

55.§.

Mekrijärveläinen lautamies Konrad Sissonen vakuutti, että hän oli useita viikkoja ennen käräjä Ilomantsin kirkonkylässä asuvan Aatami Räisäsen läsnä ollessa haastanut lokanlahtelaisen talollisen Joonas Ikonen vastaamaan Putkelan kylässä asuvan Paavo Karvisen esittämään vaadeasiaan.

Paikalla ollut Paavo Karvinen vaati Joonakselta 7 kappaa ruista, jotka hän oli neljä vuotta sitten lainannut Joonakselle, mutta ei ollut saanut niistä maksua. Joonas Ikonen ei ollut kuitenkaan paikalla eikä hän ollut ilmoittanut oikeudelle esteestä.

Oikeudenkäymiskaaren XII luvun 2.§:n perusteella Joonas Ikonesta sakotettiin oikeudessa poissaolosta kaksi taalaria hopeassa. Lisäksi hänet määrättiin luvun 3.§:n nojalla maksamaan Paavo Karviselle hänen vaatimansa 7 kappaa ruista sekä oikeudenkäyntikuluja kaksi taalaria 16 äyriä hopeassa.

Kuitenkin Karvisen tulee ilmoittaa tämä Joonakselle tai hakea ulosmittausta kun vetoaika on ohi ja kuuluttaa se mitä on mitattu takausta vastaan tarpeeksi ajoissa, jotta jos Joonas haluaa hakea takaisinsaantia ehtii hän haastaa asian seuraaville käräjille.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan syyskäräjät 18.9.1755, sivut 796-797.

10. Joonas Ikonen hävisi viljalainajutun Paavo Karviselle talvikäräjillä 1756

12.§.

Tilallinen Joonas Ikonen Lokanlahdelta tuli oikeuteen tarkoituksenaan saada muutos tuomioon, jonka oli edellisen vuoden syyskäräjillä hävinnyt sonkajalaiselle Paavo Karviselle. Tuolloin edellinen oli määrätty maksamaan jälkimmäiselle 7 kappa ruista ja oikeudenkäyntikuluina kaksi taalaria 16 äyriä hopeassa. Lisäksi Joonas Ikonen oli tuomittu kahden hopeataalarin sakkoon käräjiltä poisjäämisestä.

Pitäjänkirjuri Lorents Elfströmin tätä tapausta koskevan merkinnän mukaan Paavo Karvisen esittämä vaade oli todistetusti oikea. Joonas ei kyennyt esittämään mitään laillista syytä sille, että hän oli poissa syyskäräjiltä. Näin ollen osapuolten tulee noudattaa syyskäräjien päätöksiä. Paavo Karvinen, joka useista sisään huudoista huolimatta ei ollut näillä käräjillä paikalla tuomittiin Oikeudenkäymiskaaren XII luvun 2.§:n mukaan maksamaan sakkoa yhden taalarin hopeassa.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan talvikäräjät 6.3.1756, sivut 447-448.

11. Joonas Ikosen hakkaaman kasken iriita-asia talvikäräjillä vuonna 1761

90.§.

Määrättiin tutkittavaksi kuinka ryökkyläläisen Joonas Ikosen hakkaamaa kaskea samassa kylässä asuva Mickel Condradiof voi hallita. Ikosen ilmoituksen mukaan pykälikkömaa eli kaski kuuluu toiselle kaskimaalle. Selvityksen tekijän lautamies Antti Kastisen tulee esittää kertomuksensa seuraavilla käräjillä.

Viite

Karjalan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, Ilomantsin ja Suojärven osan talvikäräjät 24.2.1761, sivu 276.